

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. M.

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw
Wewnętrznych i Administracji

o wysokość emerytury i renty inwalidzkiej funkcjonariuszy służb mundurowych,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 24
lipca 2023 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Poznaniu

z dnia 15 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 982/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącego na rzecz organu rentowego 240
(dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa
procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, wyrokiem z dnia 15 czerwca 2022 r., oddalił apelację A. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z dnia 14 lipca 2020 r., mocą którego oddalono odwołanie ubezpieczonego od decyzji organu rentowego z dnia 22 czerwca 2017 r. ustalających ponownie wysokość emerytury i renty policyjnej od dnia 1 października 2017 r.

Wyrok Sądu Apelacyjnego zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik odwołującego się. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołał się na art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. W ocenie wnoszącego

skargę, Sąd Apelacyjny zastosował wyłącznie wykładnię literalną ustawy dezubekizacyjnej, co pozostaje w sprzeczności z uchwałą Sądu Najwyższego III UZP 1/20. Nie można zaaprobować rozwiązania, że czynności, jakie w czasie służby wykonywał odwołujący się mieściły się w ramach pojęcia czynności techniczno – operacyjnych, a tym samym nie wspierały państwa totalitarnego. Nadto wobec licznych wątpliwości interpretacyjnych (na przykład służba na rzecz państwa totalitarnego) zachodzi konieczność ich ponownej wykładni.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o wydanie postanowienia omawiającego przyjęcia skargi do rozpoznania wraz z jednoczesnym przyznaniem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Podstawy przyjęcia skarg kasacyjnych do rozpoznania są aktualnie powszechnie znane, bowiem orzecznictwo ugruntowało wszelkie wątpliwości, jakie na tym tle mogą wystąpić, a stosowne przepisy k.p.c. nie podlegały zmianom. Nie ma zatem powodów, by obecnie szczegółowo powtarzać okoliczności, jakie musi spełnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w zakresie przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z dnia 8 lipca 2009 r., I CSK 111/09, LEX nr 570112; z dnia 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z dnia 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z dnia 28 lutego 2012 r., I PK 157/11, LEX nr 1215115; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950).

Z ogólnej perspektywy skargi kasacyjnej warto podkreślić, że postępowanie sądowe jest dwuinstancyjne (art. 176 § 1 Konstytucji RP), co oznacza, że uruchomienie trybu przed Sądem Najwyższym nie może być traktowane jako kolejna instancja sądowa, podczas której kontestowane będą ustalenia faktyczne i ocena dowodów. Po wtóre, wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może być konstruowany szablonowo, gdyż od niego zależy ewentualne

powodzenie skargi kasacyjnej, zwłaszcza w sprawach dotyczących ustalenia wysokości świadczeń funkcjonariuszy w związku z tak zwaną „ustawą dezubekizacyjną”, bowiem na jej tle faktycznie występuję szereg wątpliwości.

Nie oznacza to jednak, że bezczynność argumentacyjna wnoszącego skargę kasacyjną przerzuca ciężar poszukiwania przesłanek na Sąd Najwyższy. Etap postępowania kasacyjnego opiera się na innym module niż postępowania apelacyjne. Dlatego skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać wymaganych elementów konstrukcyjnych wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania ani tym bardziej się ich domyślać (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2010 r., II PK 80/10, LEX nr 688680).

Chronologicznie rzecz ujmując, argumenty wskazane na poparcie tezy o istnieniu przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie mogą rozpoczynać i kończyć się stwierdzeniem o istnieniu licznych sporów interpretacyjnych. Wszak obowiązkiem sądu powszechnego jest dokonać takiej wykładni, zaś o ile ona pozostaje kontrowersyjna, to otwarta pozostaje droga do jej negacji za pomocą konkretnych przykładów, zwłaszcza że od czasu wydania uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2020 r., III UZP 1/20 (OSNP 2021 nr 3, poz. 2) rysują się już pierwsze linie orzecznicze. Zatem jeśli one budzą sprzeciw wnoszącego skargę, to jego obowiązkiem było ich przedstawienie, omówienie i zaprezentowanie, jakie nowe problemy wymagają kolejnej wypowiedzi Sądu Najwyższego. Tego we wniosku brakuje, co samo w sobie eliminuje możliwość przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na brzmienie art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Z kolei przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. upatrywana jest jako efekt pominięcia skutków cytowanej wyżej uchwały III UZP 1/20, przy czym ona sama nie sprzeciwia się możliwości uznania konkretnej służby za służbę na rzecz totalitarnego państwa, bo nie taki zresztą był cel wypowiedzi poszerzonego składu Sądu Najwyższego. Przede wszystkim w sprawie III UZP 1/20 chodziło o zapewnienie standardu postępowania, to znaczy, by sąd (sądy) nie orzekały formalnie, pozostając związane stosownym zaświadczeniem wydanym w odniesieniu do konkretnego funkcjonariusza, zaś o ewentualnym zaliczeniu do

„służby na rzecz totalitarnego państwa” mogły decydować takie przesłanki, jak długość okresu pełnienia służby, jej historycznego umiejscowienia w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r., miejsca pełnienia służby, zajmowanego stanowiska, czy stopnia służbowego. W doktrynie zwrócono uwagę, by podczas weryfikacji przebiegu służby sięgać do opinii służbowych funkcjonariuszy (szer. zob. B. Jaworski: System opiniowania funkcjonariuszy służb mundurowych, *Acta Univesitatis Lodzensis. Folia Iuridica* 2019 nr 87, s. 105). Przebieg procesu będzie oscylował wokół procesowych zasad dowodzenia i rozkładu ciężaru dowodów, z uwzględnieniem dowodów *prima facie*, domniemań faktycznych (wynikających chociażby z informacji o przebiegu służby) i prawnych oraz zasad ich obalania. Takiej właśnie rekonstrukcji i zasad dowodzenia dotyczą kwestie przedstawione przez skarżącego, a to oznacza, że poruszane przez niego kwestie dotyczą oceny dowodów, co uchyla się spod kontroli Sądu Najwyższego, a na pewno nie mieści się w granicach oczywistej zasadności.

Przypomnieć należy, że wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c., a taki przepis powołał skarżący w podstawach kasacyjnych. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., II UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 września 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006 nr 4, poz. 76; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który jest związany.

Niemożliwe jest więc przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na okoliczności, które wykraczają poza ustawowe podstawy tego środka zaskarżenia, a więc nie mogą być uwzględnione przy jego rozpoznaniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 21 marca 2014 r., II PK 287/13, LEX nr 2008658; z dnia 23 września 2008 r., I PK 80/08, LEX nr 784907; z dnia 26 września 2005 r., II PK 98/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 243).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 98 § 1 i 108 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

AGM

[f.n]